

Εικόνες και Κυριακή της Ορθοδοξίας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι χριστιανοί από τους πρώτους χρόνους

αισθάνθηκαν την ανάγκη να εξωτερικεύσουν την ευλάβεια και την πίστη που πλημμύριζε την ψυχή τους. Γι' αυτό άρχισαν να διακοσμούν το εσωτερικό των ναών με διάφορες συμβολικές παραστάσεις, όπως αυτές που μπορείτε να δείτε στην εικόνα και βρίσκονται στις κατακόμβες του αγίου Καλλίστου στη Ρώμη. Όταν όμως σταμάτησαν οι διωγμοί κι ο χριστιανισμός έγινε η επίσημη θρησκεία του

Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους, που στη συνέχεια εξελίχθηκε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, άρχισαν να φιλοτεχνούνται εικόνες της Παναγίας, του Ιησού και των Αποστόλων. Ακολούθησε η εικονογράφηση των Αγίων, κυρίως των μαρτύρων.

Ο άγιος Βασίλειος ο Μέγας, ένας από τους τρεις Ιεράρχες δίδαξε ότι οφείλουμε τιμή στις εικόνες, όχι βέβαια στο ξύλο ή στον τοίχο όπου είναι ζωγραφισμένες, αλλά στο πρόσωπο το οποίο εικονίζεται· η εικόνα, δηλαδή, είναι το βοηθητικό μέσο για τους πιστούς στην προσευχή τους αλλά και για τη μίμηση των εικονιζόμενων προσώπων. Στα μέσα του 8^{ου} αιώνα αυτή η τιμητική προσκύνηση άρχισε να μεταβάλλεται σε λατρεία της ίδιας της εικόνας. Γι' αυτό κι ο αυτοκράτορας, βλέποντας τη θλιβερή κατάσταση και επηρεασμένος από διάφορους συμβούλους, κληρικούς και μη, διέταξε να κρεμάσουν ψηλά τις εικόνες. Υπήρξαν πολλοί μοναχοί και λαϊκοί που εξεγέρθηκαν μ' αυτή την απόφαση, αντέδρασαν και το αποτέλεσμα ήταν μια καινούρια διαταγή του αυτοκράτορα, με την οποία απαγορεύτηκε τελείως η ανάρτηση εικόνων. Αυτή ήταν και η αρχή μιας μεγάλης περιόδου θρησκευτικής αναταραχής που κράτησε περίπου 120 χρόνια και έμεινε στην ιστορία ως **Εικονομαχία**. Σ' αυτή την περίοδο οι χριστιανοί χωρίστηκαν σε δυο αντιμαχόμενες μερίδες: τους εικονόφιλους και τους εικονομάχους.

Όταν πέθανε ο πρώτος αυτοκράτορας, ανέβηκε στον θρόνο ο γιος του, που ήταν εικονομάχος. Τότε έγιναν πολλές καταστροφές σε έργα τέχνης κι όχι μόνο σε εικόνες. Οι εικονόφιλοι φυλακιζόταν αλλά και θανατώνονταν. Αυτή την εποχή έχουμε μια νέα τάξη αγίων της Εκκλησίας, αυτούς που προσφωνούμε ως “**Ομολογητές**”. Όταν πέθανε κι αυτός ο αυτοκράτορας, ανέβηκε στον θρόνο ο γιος

του, ο οποίος όμως πέθανε πολύ γρήγορα, αφήνοντας χήρα τη γυναίκα του, την Ειρήνη με έναν μικρό γιό. Η Ειρήνη υπερασπιζόταν την προσκύνηση των εικόνων και, θέλοντας να δώσει ένα τέλος στη διαμάχη, συγκάλεσε την 7^η Οικουμενική Σύνοδο, η οποία διέταξε την αναστήλωση των εικόνων. Η Σύνοδος αυτή όρισε και συμβούλεψε τους χριστιανούς να προσκυνούν με ευλάβεια τις ιερές εικόνες, όχι όμως και να τις λατρεύουν, επειδή η λατρεία ανήκει μόνο στον παντοδύναμο Θεό.

Η Εικονομαχία σταμάτησε αλλά προσωρινά. Στις αρχές του 9^{ου} αιώνα η Ειρήνη ανατράπηκε και για τα επόμενα 40 χρόνια στον θρόνο ανέβηκαν αυτοκράτορες που επηρεάζονταν από τους εικονομάχους, άλλος λιγότερο κι άλλος περισσότερο. Όλα αυτά τα χρόνια δημιουργούνταν ταραχές, με αποτέλεσμα η Εκκλησία να ζήσει μια από τις χειρότερες περιόδους της.

Ἡ ἀναθήλωσις τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων εἰκόνων

Μια άλλη γυναίκα, η Θεοδώρα, κι αυτή χήρα του τελευταίου εικονομάχου βασιλιά, ήταν αυτή που κάλεσε νέα σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, η οποία επικύρωσε τις αποφάσεις της 7^{ης} Οικουμενικής Συνόδου. Έτσι οι εικόνες αναστηλώθηκαν, δηλαδή βρήκαν την αρχική τους θέση, κρεμασμένες στους στύλους των ναών. Αυτή ήταν και η οριστική τους αποκατάσταση, στα μέσα του 9^{ου} αιώνα.

Η Εκκλησία μας γιορτάζει αυτό το γεγονός την πρώτη Κυριακή της Μεγάλης Σαρακοστής και την ονομάζει **Κυριακή της Ορθοδοξίας**. Τη μέρα αυτή ψάλλεται το τροπάριο «Την άχραντον εικόνα σου προσκυνούμε αγαθέ...»

%axrantieikona%

Την άχραντη εικόνα σου προσκυνούμε Αγαθέ, και ζητούμε συγχώρηση για τις αμαρτίες μας, Χριστέ μας. Γιατί με τη θέλησή σου καταδέχτηκες να σταυρωθείς, για να σώσεις από τη δουλεία του διαβόλου τους ανθρώπους που έπλασες. Γι' αυτό με ευχαρίστηση ψάλλουμε: με χαρά γέμισες τα πάντα, Εσύ που είσαι ο Σωτήρας μας, επειδή κατέβηκες στη γη, για να σώσεις τον κόσμο από τις αμαρτίες.

Κυριακή της Ορθοδοξίας στον Βελβεντό Κοζάνης (κλικ στην εικόνα)